A°. 1837. N°. 27.

ARNHEMSCHE COURANT.

Zaturdag den 4 Maart.

FRANKFORT, den 28sten Februarij.

De *Rumanische Courier*, die in Wallachye uitkomt, behelst, onder dagteekening van den 16den Januarij, het volgende: « De pest heeft zich op verscheidene plaatsen op den regter oever van den Donau geopenbaard, en er zijn de krachtdadigste maatregelen genomen, om het vorstendom daarvoor te behoeden. Zijne excellentie de groot-sapathar is dadelijk afgezonden, om het gezondheidskordon te inspecteren en te versterken. Indien men op vroegere voorbeelden mag afgaan, dan is er alle hoop, dat de pest het kordon niet zal overschrijden.

— Uit Kiel wordt het volgende geschreven: « Nadat de ingezetenen sedert eenigen tijd door brandbrieven, welke des nachts in de voorstad Kuhberg aangeplakt werden en de aanstaande verbranding van dit gedeelte der stad aankondigden, waren verontrust geworden, ontstond er in den avond van den 19den Februarij werkelijk brand op den Walkerdam, die nogtans door de spoedig aangebragte hulp spoedig gebluscht werd, zoodat er slechts een huis afbrandde. Het is onze overheden gelukt, den stichter van dezen brand spoedig te ontdekken, zijnde namelijk de eigenaar en medebewoner van het afgebrande huis, die zijne misdaad reeds bekend heeft. Er is in den jongsten tijd te Kiel dikwijls brand geweest, en wel in den tijd van 16 of 17 maanden zevenmaal. Daaronder waren 4 bewezene brandstichtingen, van welke de daders ontdekt zijn en bekend hebben. Bovendien zijn verscheidene pogingen tot brandstichting spoedig genoeg ontdekt geworden, om het gevaar te kunnen afwenden.

— Een brief uit Lyon van den 15den Februarij behelst het volgende: « In plaats van onze meer en meer in verval komende zijdeindustrie hebben wij thans eene andere, welke daarmede volstrekt geene overeenkomst heeft, niet in heerlijke kleuren schittert, niet glad en zacht in den aantast is, maar waarbij de haren te berge rijzen, zoo als bij hetgeen in Engeland en Ierland van dien aard gebeurd is. Reeds sedert geruimen tijd was het opmerkelijk, dat onze dagbladen alle weken van het vermissen van knapen en meisjes van tien tot twaalf jaren gewaagden, hunne gelaatstrekken, grootte, gestalte en kleeding naauwkeurig opgaven, en den terugbrenger dezer kinderen belooningen toezegden. Doch slechts zelden kwam zulk een kind terug, hetwelk zich werkelijk van huis verdwaald had. In den jongsten tijd hebben deze gevallen niet alleen aanmerkelijk toegenomen, maar zelfs ook jonge lieden tot 18 jaar toe getroffen. Door een gelukkig ontkomen kind schijnen nu zaken over het opligten, boeijen en smoren der gevangenen aan den dag gekomen te zijn, welke de politie tot nog toe geheim houdt, waarschijnlijk om zoo de misdaad te eerder op het spoor te komen. Vermoedelijk is het, dat de gevangene kinderen gedood, en de nog warme, versche lijken aan heelmeesters ter ontleding voor hooge prijzen verkocht worden.

PARIJS, den 28sten Februarij.

De *Moniteur* deelt eene koninklijke ordonnantie mede, waarbij de zeemagt van Frankrijk, in vredestijd, bepaald wordt op 40 schepen, 50 fregatten en 220 kleinere oorlogsvaartuigen. Behalve deze magt, zullen schepen en fregatten in reserve zijn, welker getal van de eerstgenoemde 13 en van laatstgenoemde 16 niet te boven zullen gaan.

— Men verzekert, dat het proces van *Meunier* in de eerste dagen van Maart zal begonnen worden, waarna de medepligtigen van *Campion* zullen volgen. De vrouw, welke uit Rouen gehaald is, als in de zaak van *Meunier* gewikkeld, is met hem geconfronteerd. Gisteren middag is er wederom een jong mensch in de straat *St. Joseph* gearresteerd en naar de prefecture van politie gebragt.

— Op de bekentenis van *Meunier*, is een soldaat van het 16de reg., waarvan het depôt te Versailles ligt, gearresteerd, en voor den regter van instructie ondervraagd. Zoo men de geruchten mag gelooven, zou hij bekend hebben, dat hij voornemens was Koning *Lodewijk Philippus* te vermoorden, en dat hij daarom dienst had genomen bij een regement te Parijs in garnisoen.

(*Gazette des Tribunaux.*)

'sGRAVENHAGE, den 1sten Maart.

Dezer dagen heeft de regering geantwoord op de bedenkingen, welke in de afdeelingen van de Tweede Kamer gemaakt zijn, tegen de drie ontwerpen van wet, betrekkelijk 's lands financien, die bij haar aanhangig zijn. Zij heeft zich daarbij bereid verklaard, om ter aanzien van verschillende bedenkingen en geopperde twijfelingen, met de vergadering, op eene vertrouwelijke wijze, mondelinge aanmerkingen te wisselen, en de verlangde inlichtingen te geven, waartoe zij zich dan ook volkomen bereid betoont.

Betrekkelijk het ontwerp, tot het uitgeven van losrenten, op een gedeelte der schuld, ten laste van de overzeesche bezittingen, wordt, wegens de algemeene aanmerking, dat de schuldenlast door de bepalingen van dit ontwerp van wet zou vermeerderen, aangevoerd, dat men verneemt, dat zulks het geval niet zijn zal, als strekkende hetzelve alleen om een, naar de omstandigheden gewijzigd gebruik te maken van de schuld, welke bij art. 4 der wet van 24 April 1836, (staatsblad n°. 11) daargesteld is, en wel slechts voor het gedeelte, hetwelk volgens die wet beschikbaar is. De zaak hiertoe beperkende, geschiedt zulks, omdat het oogenblik niet geschikt geoordeeld wordt, voor eene meer algemeene uitvoering, of om voor te dragen de nadere wettelijke bepalingen, welke daartoe, naar art. 3, dier wet, zouden worden vereischt.

Ten opzigte van het tweede ontwerp, tot voorziening in de volle rentebetaling der nationale schuld, gedurende den jare 1837, is aangemerkt, dat op het voorbeeld van het laatst verloopen jaar, men het verkieslijk geacht heeft de vereischte gelden tot verzekering van de volle rentebetaling, wederom door de geldmiddelen der oostindische bezittingen te doen voorschieten, zonder daarvoor eene leening te doen, waarvan de renten ten laste van de begrooting zouden vallen; dat sedert 1834, dit onderwerp steeds bij voorschot buiten de middelen van de begrooting is gevonden, en door de bepalingen van art. 5 der wet van 24 April 1836 (staatsblad n°. 11), het voorschot, sedert 1834 gedaan, eene vordering van de koloniale administratie is geworden, ten behoeve van welke administratie men die vordering dan in tijd en wijle, in deszelfs geheel zal moeten doen gelden; dat, wat betreft het kapitaal, ter bereiking van dit oogmerk aangevraagd, hoewel hetzelve eenigzins ruim moge schijnen, men niet uit het oog heeft mogen verliezen, de niet altijd zekere kansen eener leening en de mogelijke omstandigheden, die op de opbrengt derzelve van invloed kunnen zijn; en zal in allen gevalle de juiste aanwijzing van die opbrengst aan de Staten-Generaal gedaan worden; dat zoo men zich overigens, door de gedane voordragt, in staat wil stellen, om het crediet van den staat volkomen en tijdig te verzekeren, daarmede de opregte wensch vergezeld gaat, dat het geheel der uitgaven niet zal vereischt worden, en dat de loop der zaken moge toelaten, om zich bij vervolg van dit, zeker drukkend bezwaar, te kunnen ontslaan. Eindelijk ten derde, is, nopens het ontwerp, tot het toestaan van buitengewone uitgaven voor 1837, door de regering te kennen gegeven, dat door het doen van gemelde voordragt, voldaan wordende aan den bij herhaling in de vergadering aan den dag gelegden wensch, dat alle staats-uitgaven door de Staten-Generaal mogten worden vastgesteld, ofschoon dezelve ook werden gekweten uit middelen, welke buiten de gewone staats-inkomsten, en zonder bezwaar der ingezetenen, ter beschikking van de regering zijn gekomen, hieruit eene wijze van behandeling van eenen anderen aard, als die, welke gedurende de laatste drie jaren is gevolgd, ontstaat; dat het schijnbaar groot verschil tusschen de aanvrage van het departement van Marine en van Oorlog zich niet blootelijk op de vergelijking der sommen laat beoordeelen, maar in verband moet worden beschouwd met de wezenlijke behoeften en de toekenningen der begrooting; dat de onderhavige voorstellen met der daad, zijnde eene verhooging van de vastgestelde begrooting, door de omstandigheden geboden, men gemeend heeft, dat dezelve, wat den vorm betreft, gelijk konden zijn als die, laatstelijk bij de wet van 22 November 1832 (staatsblad n°. 53) aangenomen; dat met opzigt tot de middelen, door welke de gevraagde sommen zullen worden goedgemaakt, men geoordeeld heeft door eene algemeene aanwijzing, bij art. 3 van het ontwerp, eene gewenschte gerustst elling tegen alle bezwaren voor de ingezetenen te moeten geven.

Van den 2den.

Naar men verneemt zal er morgen comité generaal van de Tweede Kamer der Staten-Generaal worden gehouden, waarbij H. H. Exc. de Ministers van Buitenlandsche zaken en van Financien, tegenwoordig zullen wezen, en ten aanzien der voorgedragene financiele wetten, benevens den stand der staatkundige aangelegenheden, de verlangd wordende inlichtingen aan de leden der kamer zullen geven.

AMSTERDAM, den 2den Maart.

Beurs van den 1 Maart.

Nopens de spaansche zaken waren te Parijs en Antwerpen zeer ongunstige tijdingen verspreid; daar echter reeds zoo dikwijls bevonden is, dat alle tijdingen uit Spanje altijd zeer overdreven zijn, zoo moest

men de nadere bevestiging afwachten. Niet te min hebben deze tijdingen op de Fransche en Belgische beursen zeer nadelig op den prijs der Ardoins gewerkt, hetwelk ook hier natuurlijk weerklank vond.

Fluctuatien der prijzen:

Holland. De ongunstige stand der Spaansche schuldbrieven heeft op onze binnenlandsche schuldbrieven, die buitendien reeds lang in eene lustelooze stemming verkeeren, ook nadeelig gewerkt; 2½ pCt. 52¾, 11/16, ⅝ met verkoopers gebleven; 5 pCt. 100⅜, 5/16, ¼, bij geringe affaire; kansbiljetten 22¼, 3/16, eenige postjes omgezet; 4½ pCt. sijndicaat, 92⅜, 5/16, ¼ gebleven; in 3½ pCt. sijndicaat was geene affaire; de nominale prijs is 76½ à ⅝; oude aandeelen handelmaatschappij 184½ à ¾.

Spanje. Ardoins 24⅜, 5/16, ¼, 5/16, bij levendigen handel; passive 7 à ⅛; Fransche uitgestelde 8½.

Rusland. Oude Russen 103¾; nieuwe 103⅜ à ½, Russen van 1831 en 1833, 94¾; enkele stukken afgegeven; roebels 65⅝.

Griekche schuldbrieven waren gezocht; stukken van 100 pond; blaauwe zijn 23¼ à ½; onbepaalde stukken 21 à ¼ gebleven, coupons 3½, ⅝, ¾; Columbia 20⅝ à ¼; Peru 13¼ à ⅜.

Beurs van den 2 Maart.

Geen der dezer schuldbrieven hebbende geruchten nopens de Spaansche aangelegenheden heeft zich bevestigd; doch zijn dezelve ook niet tegengesproken; dit schijnt aan de Beursen van Parijs en Antwerpen ook zoo begrepen te worden, en Ardoins hebben zich eenigzins hersteld.

Fluctuatien der Prijzen.

Holland. Aanvankelijk werden van onze 2½ eenige postjes à 52 11/16 gedaan, doch verscheidene niet onaanzienlijke inkoopen, welke in dit effekt geschied zijn, deden den prijs tot ⅞ opklimmen, en bleef de prijs op deze hoogte; 5 pCt. 100⅝, 100½, ⅝; voor Engelsche rekening nog al wat gekocht; kansbiljetten, bij weinig affaire, iets meerder gewild en 22¼, 5/16, ⅜, gesloten; oud sijndicaat 93⅜; nieuw 76⅝ à ¾; oude aandeelen handelmaatschappij 184½, ¾; 4 pCt. Oost-Indie 88¾.

Spanje. Ardoins geopend à 24⅝, geklommen tot 24¾ en 24 11/16 gesloten; onbepaalde stukken à 24½ en ⅝ omgezet; Fransche uitgestelde 8⅝; Engelsche 7⅝ afgegeven.

Alle Russische en Oostenrijksche schuldbrieven als gisteren; Grieksche iets meer geoffereerd.

Mengelwerk.

Regering van Nederlandsch Indie.

In de *Staats-Courant* van 7 en 8 Februarij vindt men een nieuw *Reglement op het beleid der regering in Nederlandsch Indie.* Hetzelve komt ons voor zeer veel goeds te bevatten; het draagt blijken van wezenlijken zin naar orde, heilzame verbeteringen en opgeklaarde denkbeelden. De uitgestrekte magt van den Gouverneur-Generaal kunnen wij *in principio* niet afkeuren. Eene kolonie moet anders bestuurd worden dan een onafhankelijk land. In sommige artikels evenwel schijnt men te ver te zijn gegaan. Art. 24 zegt: « De Gouverneur-Generaal heeft de magt, om personen, hem gevaarlijk voor de openbare rust of veiligheid voorkomende, bij schriftelijken en eigenhandig onderteekenden last, in verzekerde bewaring te doen nemen." Indien men nu daarop had laten volgen, dat de alzoo in bewaring genomene, uiterlijk binnen drie dagen, aan de regterlijke magt zou worden overgeleverd, gelijk zulks bij art. 169 der grondwet voorgeschreven is aangaande Nederlanders, in geval van buitengewone arrestatie door het politiek gezag, zouden wij er niets tegen hebben. Maar eene dergelijke bepaling geheel en al ontbrekende, geven wij in aanmerking, of de aan den Gouverneur-Generaal verleende magt niet wat al te despotisch is? Wij hebben nooit anders dan met grooten lof van den tegenwoordigen Gouverneur-Generaal hooren spreken, en gelooven dus, dat hij niet ligt misbruik van zijne magt zal maken; wij willen dit eveneens van al zijne opvolgers onderstellen; maar 't blijft toch altijd mogelijk, dat een Gouverneur-Generaal verkeerd ingelicht of voorbarig te werk ga, en dan is het toch wat erg, dat een Nederlander, die zich in *Indie* bevindt, zoo maar, geheel onschuldig misschien, op eenen blooten schijn van gevaarlijkheid, in eene gevangenis kan worden geworpen, en daar dagen, maanden, jaren, — want het *reglement* bepaalt geen tijd, — kan worden gehouden. Dit is wat heel Turksch; en wij weten hier voor geene goede reden te vinden. Men neme iemand, die voor de openbare veiligheid (het woord *rust* had weg kunnen blijven) gevaarlijk is, of schijnt, in hechtenis; goed: maar men levere hem dan ook aan den regter over; want is hij schuldig, dan *behoort* hij gestraft te worden, hij zij wie hij zij, handwerker of zoon van den Gouverneur; schuldig is schuldig; — is hij niet schuldig, dan behoort hij openlijk vrijgesproken, en in zijne volle eer hersteld te worden.

« De Gouverneur-Generaal," vervolgt het genoemde artikel, « heeft almede de magt, om dezulken of ook andere ingezetenen, wier verblijf in *Nederlandsch Indië*, door hem gevaarlijk geoordeeld wordt, van daar te verwijderen, daarbij zoo veel mogelijk zorg dragende, dat aan dezelve een behoorlijke tijd tot het in orde stellen hunner zaken worde gelaten; — van het alzoo genomen besluit en de beweegreden tot hetzelve wordt aan het departement der kolonien dadelijk kennis gegeven." — Dus ballingschap, als de Gouverneur-Generaal u voor gevaarlijk houdt. Gij bevindt u in *Nederlandsch Indië*, Lezer! gij voelt u geneigd tot het huwelijk; gij maakt het hof aan eene jonge of oude dame, en, natuurlijk, met succes; maar nu is ook de Gouverneur-Generaal ongehuwd (het *Reglement* bepaalt niet, dat hij gehuwd moet zijn) en wordt verliefd op dezelfde dame, (met of zonder succes doet niets ter zake), en ziedaar u in groot gevaar van geëxpedieerd te worden; en dat wel krachtens het *Reglement;* want uw verblijf is gevaarlijk voor de rust van den Gouverneur-Generaal, en de ongerustheid van Z. Exc. werkt nadeelig op de aandacht, die hij aan zijn uitgebreid bestuur en de handhaving der openbare veiligheid wijden moet. *Ergo*, kunt gij worden ingepakt; *ad notam.*

Een soortgelijk, naar ons oordeel onnoodig despotismus vinden wij in art. 88. Nadat namelijk art. 87 zeer lofwaardig gezegd had: « Het bezoldigen der ambtenaren geschiedt naar het beginsel, dat, behalve de toe te leggen jaarwedde, geene andere geldelijke voordeelen, van wat aard ook, uit de posten mogen getrokken worden, zoo dezelve niet uitdrukkelijk zijn toegestaan"; — vervolgt art 88: « Elk ambtenaar, die zich in zijne ambtsbetrekking, of door invloed van dezelve, inkomsten of voordeelen bezorgt, niet uitdrukkelijk aan dezelve toegekend, zal door den Gouverneur-Generaal, zonder vorm van proces, van zijne betrekking ontzet, en uit *Nederlandsch Indië* verwijderd kunnen worden." — Waarom dat *zonder vorm van proces?* Ontzet den onwaardigen ambtenaar en verwijder hem, voortreffelijk; maar laat eerst zijne schuld *bewezen* zijn. Waarom den verdachten niet aan den regter overgeleverd? Waarom alles aan den Gouverneur-Generaal overgelaten? Waartoe dan regtbanken?

« Bijaldien de Gouverneur Generaal," vervolgt het artikel, « het noodig oordeelt hem aan den regter over te leveren, zal hij, schuldig bevonden wordende, behalve de teruggave van het genotene en eene geldboete van de dubbele waarde daarvan, verklaard worden eerloos en onbekwaam om den lande immer in eenige betrekking te kunnen dienen, alles onverminderd de andere straffen, welke de regter ter zake van verzwarende omstandigheden mogt opleggen."

Het staat dus in de keus van den Gouverneur-Generaal, den schuldige of verdachte al dan niet aan den regter over te leveren; waarom dat? Is het soms om den een of anderen begunstigde aan den regter, aan de schande, aan de straf te kunnen onttrekken? Want waarom anders, waarom den Gouverneur-Generaal niet verpligt, iedereen, die schuldig is of voor schuldig wordt gehouden, aan den regter over te leveren? Waarom moet er onderscheid van persoon bestaan? Strenge tucht kan noodig zijn, despotismus zelfs is te verdedigen, maar, gansch nimmer. — Wij hopen, dat de aangeduide feilen verbeterd zullen worden.

« Art. 77. Niemand, wie hij zij, mag zich in *Nederlandsch Indië* met der woon nederzetten, dan na daartoe het noodige verlof te hebben bekomen.

Art. 78. Geene permissien tot vestiging of tijdelijk verblijf in *Nederlandsch Indië* zullen worden gegeven, anders dan door den Gouverneur-Generaal, ingevolge de reeds bestaande of nader door den Koning te geven voorschriften."

Indien eene dergelijke bepaling genomen was aangaande vreemdelingen, zou er veel voor te zeggen zijn; maar aangaande Nederlanders, wier voorvaders *Indië* met hun goed en bloed kochten, — dat is weder wat erg. Gij drijft handel op *Indië*, uwe belangen vorderen er uwe tegenwoordigheid, nu moet gij eerst om permissie schrijven, 3 à 4 maanden eer uw brief aankomt, even veel tijd eer gij antwoord ontvangt, dan kunt gij u, in geval van bekomen verlof, inschepen, en een half jaar te laat in *Indië* aanlanden: *proficiat!* Of gij hebt er geene handelszaken, maar men roemde u het heerlijke land; gij vindt in *Nederland* geen *débouché* voor uwe kundigheden, en wilt uwe fortuin in *Indië* beproeven, — een brief naar *Batavia;* — intusschen vindt gij, dat kruiwagens in *Nederland* wat veel afdoen, en laat er u min of meer vrijmoedig over uit; — het verlof om in *Indië* uit te stappen komt; — gij scheept u in, maar tevens scheept men ook eene missive aan den Gouverneur-Generaal in, waarbij gewag gemaakt wordt van uwe wijze van zien; nu vindt de Gouverneur-Generaal u gevaarlijk, en in plaats van naar *Weltevreden* te rijden, pakt men u op een ander schip over, en met al uwe zomerplunjes transporteert men u misschien, ter verfrissching, naar *Rusland;* — en gij hebt niets in te brengen; want de Gouverneur-Generaal heeft het regt om u te verwijderen, — waarheen is hier in 't geheel niet voorgeschreven.

Het *sudavit et alsit* tamelijk ondervonden hebbende, denkt gij nu het prachtige *St. Petersburg* te bezigtigen, — ja wel, *va-t-en voir s'ils viennent, Jean!* De autocraat aller Russen is over uwe aankomst gansch niet gediend, en behoeft u evenmin te gebruiken als de subautocraat van *Indië*, hij zendt u dus terug met een gracieus bedankje: « Wij autocraat aller Russen aan den Gouverneur-Generaal van *Nederlandsch Indië;* salut! doen te weten, Dat Wij het kistje Java-thee wel hebben ontvangen, en Ons verwaardigd hebben die te proeven en smakelijk te vinden; maar dat de bijgevoegde *Nederlander* N. N., Ons minder aannemelijk is voorgekomen, weshalve Wij hem, benevens een paar superfijne ijsbeeren voor de Menagerie van Zijne Excellentie, terug zenden. En hiermede, etc., etc., etc."

En wie garandeert u nu, allerliefste N. N., dat gij niet uw leven lang een *perpetuum mobile* tusschen *Rusland* en *Nederlandsch Indië* wordt?

Eene onberedeneerde uitdrukking vinden wij eindelijk in de tweede

alinea van art. 80, waar betrekkelijk iemand, dien het toegestaan is zich met der woon in *Nederlandsch Indië* te vestigen, vermeld wordt, «Hij geniet als ingezeten de bescherming der wetten, voor zoo verre hij zich als een goed en rustig burger gedraagt.»

Dit is zeker door geen regtsgeleerde geschreven; want vooreerst is de qualificatie *goed* en *rustig* burger veel te onbepaald, en ten tweede blijft zelfs een misdadiger, laat staan een onrustig burger, onder de bescherming der wetten. Omdat hij eene overtreding of misdaad beging, mag daarom de eerste de beste hem maar niet krenken, mar telen of dooden. Die alinea schrappe men dus liefst uit; zij is niet alleen overtollig, maar zou ook tot gevaarlijk misverstand aanleiding kunnen geven.

Districts-Commissarissen.

Door het overlijden van de Heeren Baron VAN DER BORCH *van Verwolde* en Mr. J. DYCKMEESTER zijn twee districts-commissariaten in *Gelderland* opengevallen.

Dat er vele sollicitanten zijn, om die Heeren als districts-commissaris op te mogen volgen, is niet te verwonderen; maar of het noodzakelijk is die posten te vervullen, is aan meerdere bedenking onderhevig.

Onder de Fransche administratie, welke op eenheid en eenvormigheid gegrond was, had men in elk arrondissement een' onder-prefect. Deze was de intermediaire ambtenaar tusschen den prefect en de maires van alle gemeenten, zoo wel van de steden als van het platte land, met uitzondering alleen van de weinige *goede* steden. Hij was belast met het werk der conscriptie voor de land- en zeemagt, en der nationale garde. In elk arrondissement was een arrondissements-raad, welke de directe belastingen, als de grondlasten, het personeel en het mobilair over de gemeenten omsloeg. Hij stond tot dien raad, als de prefect tot den departementalen raad; en was met de voorbereidende werkzaamheden, en met de uitvoering van deszelfs besluiten belast. Hij was, uithoofde van dit alles, verpligt in de hoofdplaats van het arrondissement te wonen en zijn bureau te houden.

Maar nu is zulks geheel anders. De betrekkingen van den districts-commissaris bepalen zich tot het platte-land. Hij is slechts de intermediaire ambtenaar tusschen den gouverneur en de burgemeesters van het platte-land. Tot de steden staat hij in geene betrekking. Het werk der loting voor de nationale militie en schutterijen is aan den militie-commissaris opgedragen. Geene arrondissements-raden bestaan er meer. Het personeel en mobilair zijn niet meer belastingen bij omslag, maar worden naar andere beginselen geheven, en de verponding staat, sedert de invoering van het kadaster, op vastere en meer gelijke gronden, en is aan geene jaarlijksche verandering onderhevig. De districts-commissaris is dus een geheel ander ambtenaar dan een onder-prefect, en deszelfs werkzaamheden en bemoeijenissen bepalen zich maar tot weinige zaken.

Van hier dan ook, dat men in *Holland*, *Utrecht*, *Friesland*, *Overijssel*, *Groningen* en *Drenthe* zoodanige intermediaire ambtenaren als onnoodig beschouwd heeft, en men niet merken kan, dat in die provincien dit gemis zich doet gevoelen, of dat de zaken van het platte-land aldaar minder goed zouden bestuurd worden dan in die provincien, waarin dezelve bestaan.

Van hier dan ook, dat in de Tweede Kamer van de Staten-Generaal jaarlijks aangedrongen wordt op de afschaffing van dezelve.

Van hier, dat men bij de provinciale Staten van die provincien, waarin dezelve bestaan, over de al of niet noodzakelijkheid van dezelve heeft moeten raadplegen.

Wel is waar, dat men in *Gelderland* tot behoud van dezelve geadviseerd heeft, doch de meerderheid, waarmede dit besluit genomen is, was zeer gering. Ook was men zoo overtuigd van hunne weinige werkzaamheden, dat men, om er hun eenige te verschaffen, hen belast heeft met de inspectiën van de secretariën en gemeente-kassen in hun district, terwijl ook tot het behouden van dezelve niet weinig de overweging gestrekt heeft, dat het hard zoude wezen hen van hunne posten te berooven. Dan ik vraag of die laatste en gewigtige reden nog bestaat, nu sedert dien tijd alle districts-commissarissen, behalve de twee op de *Veluwe*, overleden zijn, en of men dus zonder afzetting van die twee ambtenaren, niet in de andere districten eene proef kan nemen, of men, zonder zoodanige intermediaire ambtenaren, de administratie even goed kan gaande houden. Mijns inziens was het belangrijk genoeg, om, vóór het vervullen van die posten, de provinciale Staten daarover andermaal te raadplegen. De burgemeesters van het platte-land in *Gelderland* zijn toch zoo onkundig en onbekwaam niet, dat zij een intermediair ambtenaar noodig hebben, die hen eenige hulp of instructie geeft. De sollicitatien van verscheidene hunner naar de vacerende posten van districts-commissaris toonen, dat zij zich daarvoor bekwaam gevoelen, en dus geen intermediair behoeven. Ook zouden zoodanige ambtenaren hun veeltijds geene inlichtingen kunnen geven, daar zij niet in het midden van het district wonen, en dikwijls te verre van de burgemeesters verwijderd zijn.

Voorts geeft die instelling noch gemak aan den Gouverneur, noch aan de burgemeesters. Dikwijls kan de Gouverneur veel schielijker, en veel gemakkelijker direct met hen corresponderen, dan door de tusschenkomst van dien ambtenaar. Zoo kan, bij voorbeeld, een burgemeester van *Ubbergen* gemakkelijker drie maal gaan naar den Gouverneur, dan eens naar den waarnemenden districts-commissaris te *Zalt-Bommel*.

Eindelijk is het vernederend voor het platte-land, dat zij anders behandeld worden dan de steden; dat hunne secretarien en gemeente-kassen door anderen dan door den Gouverneur worden gevisiteerd; dat zij niet dan door tusschenkomst van een intermediair ambtenaar met den Gouverneur mogen corresponde
ren. En is het daarenboven niet ongerijmd, dat, bij voorbeeld, de burgemeester van de aanzienlijke en belangrijke gemeente *Winterswijk* door zoodanige tusschenkomst handelen moet, terwijl de burgemeesters van de kleinere, doch *goede* steden van *Grol* en *Lochem* dezelve niet behoeven?

Aan de Redactie.

Hetgeen in uw geacht dagblad, van den 23sten Februarij, onder den titel: *Valsche Bankbilletten*, gevonden wordt, heeft velen met mij bevreemd, wegens het daarin doorstralende bewijs van gebrek aan *zaakkennis* en *oordeel* bij den inzender; om niet uit te weiden over de blijkbare strekking van dat stuk, hetwelk dienzelfden geest schijnt te ademen, welke steeds alle welgevestigd vertrouwen aan het wankelen zoekt te brengen. Dat de fabel van den aarden en ijzeren pot ook hier hare toepassing niet zal missen, lijdt bij mij geen twijfel.

Ter teregtwijzing diene, *in de eerste plaats*, hetgeen te *Amsterdam*, het middenpunt van alle onze geldelijke vereffeningen, overbekend is, dat de weinige (ik meen zes of zeven) valsche Bankbilletten, welke het licht hebben gezien, niet verder in circulatie zijn geweest dan noodig was, om de aandacht, zelfs van den minst opmerkzamen, op dat gebrekkige fabrikaat te vestigen; —

Dat dit kwaad, zoo het dien naam verdient, dan ook zeer spoedig is gestuit geworden, met dit gevolg, dat de politie het spoor niet geheel bijster schijnt te zijn in de ontdekking van de bron, waaruit het is gesproten; —

Dat geen enkel dier valsche Bankbilletten bij de Nederlandsche bank ter verzilvering is aangeboden geweest, zoodat het bestuur dier instelling dezelve niet eerder heeft gezien, dan toen de waakzaamheid van het publiek niet alleen geene waarschuwing behoefde, maar die waarschuwing in zekeren zin zelf had gegeven.

En *ten anderen*:

Dat het bestuur der Nederlandsche bank, bij deze, evenmin als bij welke omstandigheden ook, verpligt of bevoegd is tot het opgeven der kenmerken van eventuële valschheid of vervalsching, omdat die opgave de mededeeling der kenmerken van echtheid zoude insluiten; —

Dat deze kennis zeer wijsselijk aan het algemeen wordt onthouden, zoo als de ondervinding van het drie-en-twintig-jarige bestuur der Nederlandsche bank voldingend bewijst; de bewustheid namelijk van het bestaan dier, voor den oningewijde niet merkbare kenteekenen, gevoegd bij de eenvoudige zamenstelling der billetten zelve, kan veilig geacht worden alle pogingen tot het namaken daarvan te hebben afgeraden, en altijd te moeten verijdelen; de eerste is die, welke thans is aangewend, en kan dien naam naauwelijks verdienen; —

Dat het gedrag, door het bestuur der Nederlandsche bank, tijdens de vervalsching van ettelijke billetten in 1825 gehouden, den juisten maatstaf aangeeft van hetgeen door hetzelve, bij soortgelijke onverhoopte omstandigheden, zal worden in acht genomen ter vrijwaring van het publiek tegen schade, en ter handhaving van het crediet der circulatie-middelen van de instelling zelve.

Amsterdam, 24 *Februarij* 1837.

R.

Zonderlinge Regtspraak.

Verschillende malen heeft men, ook in *Nederland*, vonnissen tegen redelooze dieren geveld, als zij schade hadden toegebragt, of oorzaak geweest waren van iemands dood; doch wij kennen geen voorbeeld van zoodanige gewijsden tegen insecten of ongedierten, die verwoestingen aanrigteden op de velden. Eene oude Fransche kronijk, echter, deelt een vonnis mede, in 1516 te *Troyes* gewezen tegen de *sprinkhanen*, *rupsen* en diergelijke insecten, welke in de wijngaarden van *Villenauxe*, gedurende ettelijke jaren, verwoestingen hadden aangerigt, — en maakt gewag van een proces, in het jaar 1550, te *Autun* tegen de ratten en muizen gevoerd, die in een zeker gedeelte van *Bourgondië* schade hadden aangerigt. Een geleerde van dien tijd werd als gedagvaarden ratten en muizen toegevoegd, en deze stelde een exceptioneel middel in, op grond dat zijne klienten niet in staat waren, voor den regter te verschijnen, zoo lang de katten nog al de toegangen tot het paleis van justitie bezetteden. Doch billijke verwondering mag het een ieder baren, dat een burgerlijk regter, naauwelijks honderd jaren geleden, nog een vonnis heeft geveld, waarbij de ratten en muizen met excommunicatie werden bedreigd, indien zij niet binnen drie dagen de huizen, schuren en bebouwde velden van *Bourgondië* verlaten en zich naar de heide begeven; en zulks met compensatie van kosten. Dit kostbaar gedenkteeken van menschelijke dwaasheid is nog aanwezig, en werd op Donderdag den 17den September 1733, ter gewone teregtzetting te *Bouranton*, door LOUIS GUBLIN, als regter uitgesproken. De procureur fiskaal had de eisch gedaan en gehandhaafd tegen de verdediging van hunnen advocaat NIKOLAAS GUEBLIN, die in zijne pleitrede tot hoofdargument aanvoerde, dat de gedaagde beesten *door God waren geschapen, of voorzeker dat God had toegestaan dat ze geschapen werden*, en dat *het onregtvaardiger ware dan ze in vrede te laten leven*. Door wie, en hoe het vonnis ter executie gelegd is, staat niet aangeteekend, maar wel dat zekere regtsbeambte, TISSERAND, bij exploict van 14 September 1733, de ratten en muizen behoorlijk had gedagvaard.

Vondelingen.

Gedoogt niet, dat uw geest onder het leed bezwijke, maar bestrijdt hetzelve met eenen moed, die grooter is dan het noodlot, dat u belaagt.

—

De tijd loutert het menschelijk hart, even gelijk het vuur de metalen, door het onzuivere er van af te scheiden, den valschen glans te doen verdwijnen, en de edele deelen zuiver en blinkend te doen schitteren. —

—

De beste opvoeding is die, welke wij ons zelven geven, als de Bijbel ons leerboek, en zelfkennis onze hoofdstudie is.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 2 Maart. 8 El 5 Palm 0 Duim; gewassen 0 Duim; gevallen 40 D.
Den 3 Maart. 8 El 2 Palm 0 Duim; gewassen 0 Duim; gevallen 30 D.

Op den 27sten Februarij 1837 overleed te VELP, in den ouderdom van 71 jaren, de Hoog welgeboren Vrouwe *ALETTA CHRISTINA HENRIETTA von KOSS van SINDEREN*, Douairière van Wijlen *FRIEDERICH WILHELM BARON VON AMMON*.

Eenige Kennisgeving.

Op den 1sten Maart 1837 overleed te ZUTPHEN, in den ouderdom van ruim 81 jaren, Mejufvrouw *JOHANNA ERBEEK.*

---

† † † KERKVOOGDEN DER HERVORMDE GEMEENTE, te *Borkulo*, zullen, onder nadere Approbatie van het Provinciaal Kollegie van toezigt op bulten Administratie, op Dingsdag den 14den Maart 1837, des voormiddags ten elf uren op het Stadhuis aldaar, openlijk aanbesteden:

HET DOEN VAN EENIGE REPARATIEN AAN KERK EN PASTORIE; MET DE LEVERANTIE DER DAARTOE NOODIGE MATERIALEN.

Het Bestek en de Voorwaarden liggen ter lezing ten huize van den Kerkvoogd *H. PRIOR*, terwijl de noodige aanwijzing door Kerkvoogden zal gedaan worden.

AMORTISATIE-SIJNDICAAT.

Administratie der Domeinen, Wegen en Vaarten.

Agentschap Zutphen.

TOL-VERPACHTING.

DE AGENT VAN HET DOMEIN TE *ZUTPHEN* zal, op Maandag den 6den Maart 1837, des middags ten 12 ure, ten overstaan van het Plaatselijk bestuur van *Zevenaar*, ten raadhuize aldaar, in het openbaar aan den meestbiedende, voor den tijd van drie jaren, zullende aanvang nemen met den 1sten April 1837 te middernacht, en eindigen met den 31sten Maart 1840 te middernacht, verpachten:

De Collecte van den TOL, staande op den grooten weg der 2de klasse No. 3, van *Westervoord* over *Zevenaar* naar de Pruissische Grenzen.

En zulks op alle zoodanige Condition als ter visie liggen, zoo ten kantore van den Heer Agent voornoemd, als ter Secretarie der welgemelde gemeente en aan Gabel No. 1, staande op voornoemden weg.

De Agent voornoemd,
(Was get.) J. VAN LAMSWEERDE.

---

† § † De Notaris *PILGRIM* is voornemens, op Woensdagen den 8sten en 15den Maart 1837, des voormiddags om elf ure, ten huize van *J. VAN OS* te *Huissen*, publiek te veilen: Eene extra schoone TABAKSHOFSTEDE, aan de Bloemstraat onder *Huissen*, groot 2 Bunders 26 Roeden.

Aanwijzing zal door genoemden *VAN OS* gedaan worden.

---

† † § De Notaris *KOLFSCHOTEN*, te *Arnhem*, zal op Woensdag den 15den Maart 1837, 's avonds om 6 ure, in het Logement *het Zwijnshoofd* aldaar, finaal en zonder Beraad verkoopen:

Een HUIS met APOTHEKERS-WINKEL en verder toebehooren, binnen *Arnhem*, bij vroeger annonces nader omschreven, ingezet en met de hoogen gebragt op [illegible]

Nadere informatien zijn te bekomen ten kantore van bovengenoemden Notaris.

---

† † † De Notaris *C. E. STOLK*, te *Bemmel*, in de *Overbetuwe*, zal, namens den Eigenaar, op Woensdag den 15den Maart 1837, des voormiddags ten tien uren, ten huize van *P. VAN ERP*, te *Bemmel*, in het openbaar, bij opbod verkoopen:

Het bijzonder aangenaam in het midden van het Dorp *Bemmel*, op den uur afstands van *Nijmegen* en twee uren van *Arnhem* gelegen LANDGOED, *BRUGDIJK* genaamd, bestaande uit een zeer logeabel, watervrij gebouwd en door schoone gezichten omgeven HEERENHUIS met 8 KAMERS waarvan 7 behangen en met stookplaatsen voorzien, PROVISIE-, MANGEL- en DOMESTIQUEKAMERS, ZOLDERS, KEUKENS, KELDERS en andere gemakken, DUIVENHUIS, KOETSHUIS met PAARDEN en BEESTENSTALLING, voorts met exquise vruchtboomen beplante TUINEN en BOOMGAARD, mitsgaders SLINGERBOSCHJE, alles zeer smaakvol op de Engelsche wijze aangelegd en te zamen groot 1 Bunder, 63 Roeden en 50 Ellen, ingezet en met de hoogen gebragt op ... *f* 9000.00.

Het gemelde LANDGOED is, voor de gebouwen, in de maand Mei aanstaande, en voor het overige, aanstonds na den toeslag te aanvaarden; terwijl men zich tot het verkrijgen van narigten, met *gefrankeerde brieven*, aan voornoemden Notaris adresseren kan.

---

† § † De Notaris *D. DE KRUIJFF* te *Lunteren*, Kanton *Ede*, zal, als daartoe bij vonnis van de Regtbank van eersten aanleg, in het kwartier *Arnhem*, benoemd, ten overstaan en ten bijwezen als volgens de wet, op Donderdag den 2den Maart 1837 des voormiddags ten 11 ure, ten herberg van de erven *FLOOR* te *Lunteren*, door de meestbiedenden doen inzetten en 14 dagen daarna, zijnde den 16den Maart, op uur en plaats voormeld verkoopen:

Eene BOERENPLAATS, de *Loenhorst* genaamd, bestaande in een zeer goed HUIS en ACHTERHUIS, PAKHUIS, SCHUUR, SCHAAPHOK en twee KOORNBERGEN, met al de daarbij behoorende BOUW-WEIDE- en andere LANDEN met derzelfs HOUTGEWASSEN, alles staande en bij elkander gelegen nabij het dorp *Lunteren*, in het *Nederwoud*, kadastraal groot 38 Bunder 27 Roeden.

Terwijl wijders op den dag der verkoop, ter plaatse voormeld, 's voormiddags 10 ure, zullen worden verkocht: 45 perceelen EIKEN, BEUKEN, en andere opgaande BOOMEN op het voorschreven erf *de Loenhorst* staande.

Waaromtrent aanwijzing te bekomen is bij den daarop wonenden Bouwman en informatien ten Kantore van voornoemden Notaris met *gefrankeerde Brieven*.

Keulsche Wijnazijn-makerij te Arnhem.

Wij hebben de eer hiermede bekend te maken, dat onze alhier opgerigte FABRIJK VAN DUITSCHE WIJNAZIJN, genaamd *de Eendragt*, thans in volle werking is, en dat wij heden eenen aanvang gemaakt hebben met onzen AZIJN te debiteren.

Wij bevelen ons fabrikant der bijzondere aandacht onzer stad- en landgenooten aan, daar hetzelve zich, zoo door zuiverheid en aangenaamheid van smaak, als door deszelfs *duurzame* bestanddeelen, hierzins onderscheidt, de fransche Wijnazijnen evenaart, en desniettegenstaande tot veel minderen prijs zal worden verkocht.

Verder hebben wij het genoegen hierbij te kunnen voegen dat de *Provinciale Commissie van Geneeskundig onderzoek en toevoorzigt in Gelderland*, op eene door ons aan haar onderzoek onderworpen proef, heeft bevonden, *dat gemelde AZIJN is van eene* GOEDE HOEDANIGHEID *en* ONSCHADELIJK *voor de menschelijke gezondheid.*

De aflevering geschiedt bij niet minder dan 20 Nederlandsche kannen.

Arnhem den 1sten Maart 1837,

J. S. WILSON en COMP.

---

† † † UIT DE HAND TE KOOP: ruim 30,000 stuks DENNEN PARSEELHOUT, staande aan behoorlijk gelekte mijlen, op een uur afstands van het Lekskes Veer. Te bevragen bij *G. VAN HOOGSTRATEN*, Tuinman op den huize *Hoekelum*, bij *Wageningen*.

---

† † † Bij *A. A. COHEN* te *Arnhem*, is uit de hand *te koop*: Eene zeer goede, ligte CALECHE, met glazen Voorkap en geheel zonder gebreken; groote en kleine raderen met geheel dik beslag; eenige ijzeren HEKKENTJES met dubbelde deuren; eene partij IJZERENPLATEN in soorten; eene fraaije, hooge, moderne KAGCHEL, niet alleen dat dezelve eene Kamer maar wel twee kamers verwarmt, dewijl deze van achteren gestookt wordt, ook is deze geschikt in eene Broeijerij; een fraaije hooge BIJENKORF gemaakt van hout en glas, dat men de Bijen kan zien werkende.

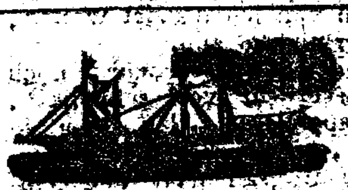
Bovenstaande alles te bekomen voor de civielste prijzen; verzoekende de dan *Brieven franco*.

---

§ † § Voor diegenen, welke genegen mogten zijn, bij AANBESTEDING AAN TE NEMEN HET OPBOUWEN VAN EENE BREDE KANTSWONING, te *Driel* liggen teekening en bestek ter inzage, van den 6den tot den 14den Maart, bij den Kastelein *M. E. UILENBROEK* te *Arnhem*.

---

§ § † Wordt gevraagd tegen contant geld, een LANDGOED, den koopprijs van *f* 30,000 niet te boven gaande, en waar van de zuivere opbrengst op 4 pCt. kan worden berekend; bij voorkeur in *Gelderland* of *Noord Braband*: van geheimhouding, indien deze verlangd wordt, kan men zich overtuigd houden. Adres onder letter *Z. portvrij* aan het Postkantoor te *Gilburg*.

NEDERLANDSCHE STOOMBOOT-MAATSCHAPPIJ.

Maart 1837.

Van *Rotterdam* naar *Arnhem* elken Zondag, Dingsdag en Vrijdag, 's morgens ten 7 ure.

Van *Arnhem* naar *Rotterdam* elken Maandag, Woensdag en Zaturdag, 's morgens ten 10½ ure.

Van *Arnhem* naar *de Pannerdensche kop*, alwaar de Reizigers enz. op de stoombooten van *Nijmegen* naar *Keulen* overgaan, elken Maandag, Woensdag, en Zaturdag, 's morgens ten 5½ ure.

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.